Rok I. Bytom, Górny Śląsk, grudzień 1920. Nr. 12.

# ORĘDZIE SOKOLE

CZASOPISMO DLA CZŁONKÓW ZWIĄZKU SOKOŁÓW POLSKICH
DZIELNICY ŚLĄSKIEJ.

Od 1. 4. 1920 wynosi przedpłata »Orędzia« 40 fen. za numer.

Redakcja i Administracja mieszczą się w Sekretarjacie przy Wydziale Dzielnicowym.

Adres Redakcji i Adm.: **A. Świder, Bytom** (Beuthen O.-S.), Hotel Reichshof (ul. Dworcowa).

## Przypomnienie dla druhów Naczelników Okr. na miesiąc grudzień.

1. Urządzić rewizję książeczek zastępowych po gniazdach;
2. Zwołać zebranie naczelników gniazd celem omówienia programu ćwiczeń w czasie zimowym i ew. na występach teatralnych każdego gniazda;
3. Gniazda niechaj odgrywają teatry amatorskie, przyczem powinne być ćwiczenia gimnastyczne na sprzętach, piramidy i t. p.

## Od Wydziału Dzielnicowego.

1. Prosimy wszystkie wydziały okręgowe i wydziały gniazd, by o ile możności nadesłali do Sekretarjatu „Sokoła" jak najprędzej:

a) Różne dotąd ogłoszone afisze, dotyczące zlotów, ćwiczeń, zabaw, przedstawień teatralnych itp.

b) Programy, druki, broszurki, dotyczące gniazd lub okręgów;

c) Wycinki z gazet, dot. życia gniazd.

Z wszystkiego, co wydziały mają pod ręką, niechaj przyślą po 1 egzemplarzu celem oddania rzeczy tych do archiwum.

2. Przyjęto do „Związku Sokołów Polskich — Dzielnica Śląska" następujące nowo założone gniazda:

1. N. Bierun (okr. VI. mysłowicki)
2. Moszczenica (okr. VIII. rybnicki)
3. Michalkowice „ „
4. Skrzyszów „ „
5. Radziejów „ „
6. Malchów (okr. IX. lubliniecki)
7. Kokotek „ „
8. M. Łagiewniki „ „
9. Zielona „ „
10. Goraździe (okr. XI. strzelecki)
11. Jaryszów „ „
12. Staniszczki „ „
13. Baruty (okr. XI strzelecki)
14. Brzezie (okr. XII. raciborski)
15. Gorzyczki „ „

Razem gniazd w Dzielnicy Śląskiej 190.

3. Przypominamy wydziałom gniazd ustęp § 1. „Regulaminu Okręgowego" str. 11, który brzmi: „Walne zebrania gniazd odbywają się w pierwszej połowie stycznia". Zaś § 14. Ustaw Towarzystw Sokolich brzmi: „Do zadań rocznego walnego zebrania należy również wybór delegatów na zjazd okręgowy". A więc: W pierwszej połowie stycznia 1921 r. powinny wydziały gniazd zwołać walne zebranie, przeprowadzić wybór nowego zarządu i wybór delegatów okręgowych. Na pierwszą 50-kę członków wybiera gniazdo 2 delegatów, na każdą dalszą rozpoczętą 50-kę dalszego jednego delegata. Kwestjonarjusze, które Sekretarjat wyśle na początku grudnia, powinny nowowybrane zarządy po walnem zebraniu w styczniu natychmiast wypełnić i wysłać jeden egz. do wydziału swego okręgu, a drugi do Sekretarjatu. O zjeździe delegatów okręgowych doniosą wydziały okręgowe.

Czołem! A. Świder, sekr. dzielnicowy.

# Zlot dnia 14. i 15. sierpnia 1920 r. w Zadolu.

## Udział gniazd i okręgów.

### Okręg VII (tarnogórski).

| Nr. | Gniazdo | ćwicz. wspólne druhów | | ćwicz. lancami | | ćwicz. maczugą | | ćwicz. specyalne okręgu kilofem | | Ilość zast. na przyrz. | Ilość zawodników | ćwicz. wspólne druhin obręczą | | ćwicz. specyal. druhin wywijadł. | | ćwicz. młodz. | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło |
| 1 | Radzionków . . . . . | 15 | 8 | 6 | 1 | — | — | — | — | — | 1 | 23 | 13 | — | — | 16 | — |
| 2 | Stolarzowice . . . . . | 18 | 18 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 3 | Stare Chechło . . . . . | 12 | 10 | — | — | — | — | — | — | — | 1 | 12 | — | — | — | — | — |
| 4 | Nakło . . . . . . . . | 16 | 12 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 5 | Tarn. Góry . . . . . . | 9 | 9 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 6 | Nowy Radzionków . . . | 10 | 10 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 7 | Kozłowa Góra . . . . | 13 | 12 | 6 | 4 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | 29 | 24 |
| 8 | Suchagóra . . . . . . | 12 | 12 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 9 | Zyglin . . . . . . . | 8 | 8 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 10 | Stare Repty . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 11 | Rudne Piekary . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 12 | Orzech . . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 13 | Ptakowice . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 14 | Olesno . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 15 | Bobrowniki . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 16 | Miasteczko . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 17 | Górniki (Friedrichswille) . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | 113 | 99 | 12 | 5 | — | — | — | — | — | 2 | 35 | 13 | — | — | 45 | 24 |

Które gniazda nie brały udziału? Stare Repty, Rudne Piekary, Orzech, Ptakowice, Olesno, Bobrowniki, Miasteczko, Górniki.

Jakie powody: Gniazda te dopiero powstały.

Zachowanie się drużyny wzorowe.

*E. Gajdas,* Radzionków, prezes okręgowy. *Paweł Pietryga,* naczelnik okręgowy.

# Prawdzie cześć.

W nr. 71 „Weisser Adler" z dnia 13. listopada rb. znajduje się artykuł p. t. „Die Entwickelung des polnischen Sportes in Oberschlesien" podpisany przez p. Dr. Wilimowskiego, kierownika sekcji wychowania fizycznego. Nie mielibyśmy nic naprzeciwko temu, że autor artykułu wychwala polskie towarzystwa sportowe na Śląsku i rozpisuje się o nich w obecnym czasie. Jeśli jednak ktoś coś chwali z uszczerbkiem dla czegoś innego, to już trzeba na to odpowiedzieć. Czytamy więc p. i. w owym artykule: „Zwar haben Sokolvereine hie und da neben gymnastischen Uebungen auch Sport betrieben — es war das aber so viel wie nichts". To znaczy, że według pojęcia p. Dr. Wilimowskiego „Sokól" na Śląsku dla sportu nic nie zdziałał.

Co jest „Sport"? Czy może to nieustanne gonienie jeden drugiego, to łamanie nóg i to kopanie przeciwnika w brzuch, jeśli się widzi, iż będzie przegrana? Czy może zajście w Dębie, gdzie po skończonych zawodach w piłkę nożną sportowcy pomiędzy sobą o nagrodę 500 mk. się poprali, uważa autor artykułu za „sport"? Czy zajście w Szombierkach, gdzie przy zawodach o mało nie przyszło do bitwy pomiędzy sportowcami, jest „sportem?"

Przecież p. Grabianowski, prezes tow. sportowego w Bytomiu, sam oświadczył, że jeśli to tak dalej pójdzie, to będzie trzeba chyba każdemu sportowcowi do zawodów dać rewolwer do ręki.

## Okręg VIII (rybnicki).

| Nr. | Gniazdo | ćwicz. wspólne druhów | | ćwicz. lancami | | ćwicz. maczugą | | ćwicz. specyalne okręgu piramidy | | Ilość zast. na przyrz. | Ilość zawodników | ćwicz. wspólne druhin obręczą | | ćwicz. specyalne druhin wywijadł. | | ćwicz. młodz. | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło |
| 1 | Rybnik . . . . . . . | 12 | 7 | 7 | 7 | Nie ćwiczono! | — | Nie ćwiczono! | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 2 | Czerwionka . . . . . | 28 | 26 | 26 | 10 | | — | | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 3 | Wodzisław . . . . . . | 24 | 10 | 10 | — | | — | | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 4 | Niedobczyce . . . . . | 16 | 16 | 16 | 5 | | — | | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 5 | Rydułtowy . . . . . . | 17 | 14 | 13 | — | | — | | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 6 | Żory . . . . . . . . | 18 | 18 | 18 | — | | — | | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 7 | Chwałowice . . . . . | 32 | 28 | 20 | 16 | | — | | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 8 | Birtułtowy . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 9 | Gołkowice . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 10 | Radlin . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 11 | Czyżowice . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 12 | Jejkowice . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 13 | Godów . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 14 | Boguszowice . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 15 | Paruszowiec . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 16 | Świerklany . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 17 | Górny Niewiadom . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 18 | Mszanna . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 19 | Knurów . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 20 | Czernica . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 21 | Pszów . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | 155 | 119 | 110 | 38 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |

Które gniazda nie brały udziału? Birtułtowy, Gołkowice, Radlin, Czyżowice, Jejkowice, Godów, Boguszowice, Paruszowiec, Świerklany, Górny Niewiadom, Mszanna, Knurów, Czernica, Pszów.
Jakie powody? Gniazda zbyt młode, drużyna nie zdołała się wyćwiczyć.

*Dr. Biały,* Rybnik, prezes okręgowy. *Jan Baron,* naczelnik okręgowy.

To nie sport, poubierać setki młodzieży naszej i nie naszej w piękne ubranie lalek i kazać im latać za piłką tak długo, aż nogi i płuca słabną. To nie sport polski, uprawiać „pożyczanie" naszych najgorszych nieraz przeciwników politycznych, ażeby przy zawodach odnieśli zwycięstwo! Nie, panie Doktorze! „Sokół" pod sportem zupełnie coś innego rozumie. Wypracowany sokoli Regulamin Zawodów istniejący już od 18 lat, świadczy, że i najmniejsza rzecz została obmyślana przez fachowców, a jeśli „Sokół" urządza co rok zawody, to tylko na to, by poznać siłę i postęp zorganizowanej drużyny sokolej. Sokół skacze, gimnastykuje, dźwiga ciężarki, pływa, lata za piłką nie na to, by za każdą bądź cenę zdobyć laury i nagrody, tylko aby hartować ciało i wyrabiać w sobie i w swem pokoleniu zdrowie. A że kierunek, w którym kroczy Sokolstwo, jest dobry, świadczą o tem wyniki zawodów.

Właśnie w „Sokole" wyćwiczyli się druhowie pod względem fizycznym tej miary, że nawet odbierali pierwsze nagrody na olympjadach w Paryżu i w Londynie.

Do dzisiaj jeszcze trzyma Sokolstwo na Sląsku pierwszeństwo w lekkiej atletyce i w ćwiczeniach ludowych, a rekordów sokolskich na Sląsku żadna inna organizacja dotychczas nie zniosła. Ze zaś na ostatnim zlocie dzielnicowym 1100 druhów stanęło do ćwiczeń, to chyba dowodzi, że Sokolstwo musiało coś czynić już od dawna. Lecz „Sokół" uprawia sport, by mieć ruch ciała, a przecież nikt nie zaprzeczy, że i ruch ciała musi mieć swoje granice. A potem — co jeszcze ważniejsze — Sokolstwo stało

### Okręg IX (lubliniecki).

Z 12 gniazd, należących do Okręgu IX (Lubliniec, Woźniki, Kalety, Kochcice, Koszmider, Koszęcin, Lisa, Gosławice, Kamienica, Babienice, Wielkie Łagiewniki i Pietraszów), nie brało udziału w zlocie ani jedno gniazdo.

Jakie powody? Po pierwsze gniazda zbyt młode. Zarządy gniazd i drużyna nie rozumie dostatecznie, co to są ćwiczenia gimnastyczne.

*Maks. Rzeźniczek,* Lubliniec, prezes okręgowy. *Adolf Larysz,* naczelnik okręgowy.

### Okręg X (mikołowski).

| Nr. | Gniazdo | ćwicz. wspólne druhów | | ćwicz. lancami | | ćwicz. maczugą | | ćwicz. specyalne okręgu piramidy | | Ilość zast. na przyrz. | Ilość zawodników | ćwicz. wspólne druhin obręczą | | ćwicz. wspólne druhin wywijadł. | | ćwicz. młodz. | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło |
| 1 | Mikołów . . . . . . . | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 2 | Wyry . . . . . . . . . | 10 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 3 | Podlesie . . . . . . . | 20 | 20 | 18 | 18 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 4 | Kostuchna . . . . . . | 16 | 16 | — | — | — | — | — | — | — | — | 14 | 14 | — | — | — | — |
| 5 | Kamionka . . . . . . | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 6 | Tychy . . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 7 | Urbanowice . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 8 | Piotrowice . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 9 | Cielmice . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 10 | Pszczyna . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 11 | Czułów . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 12 | Orzesze . . . . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 13 | Górne Łaziska . . . . | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | 46 | 37 | 18 | 18 | — | — | — | — | — | — | 14 | 14 | — | — | — | — |

Które gniazda nie brały udziału? Wyry, Mikołów, Tychy, Urbanowice, Cielmice, Piotrowice, Pszczyna, Czułów, Górne Łaziska.

Jakie powody? Wyry z obawy wystąpienia publicznie; Mikołów, Tychy, Urbanowice, Cielmice, Piotrowice powody nieznane, przypuszcza się opieszałość i ślamazarność. Pszczyna, Czułów, Orzesze i Górne Łaziska krótko przed zlotem założone.

Zachowanie się drużyny wzorowe.

*Franc. Miądowicz,* Mikołów, prezes okręgowy. *Józef Wesoły,* naczelnik okręgowy.

---

się właśnie teraz dumą narodu. Czy tak daleko byłby „Sokół“ postąpił, gdyby nic nie był czynił dawniej, nie wiadomo.

W każdym razie ten, który pisał, że „Sokół“ dla sportu na Śląsku nic nie zdziałał, dowiódł tylko, że jest jednym z tych, którzy raczyli do nas zawitać dopiero w ostatnich miesiącach. Ze zaś sąd człowieka, nie znającego wogóle warunków życia śląskiego „Sokoła“ w dawniejszych latach, nie może być dla Górnego Śląska miarodajny, nie ulega chyba wątpliwości. A. Swider.

## Sprawy okręgowe.

### Wyniki zawodów na zlotach okręgowych.

Na zlocie okręgu I. (bytomskiego) w dniu 3. października rb. w Bytomiu.

A. Pięciobój — oddział druhów starszych:

W zawodach brało udział 32 druhów. Z tych otrzymali nagrodę druhowie: Słota Leon Szarlej (kropek $21^{3}/_{4}$) otrzymał I. nagrodę; Ludyga Jan Piekary (kropek $17^{1}/_{2}$) nagrodę II.; Sowa Stanisław Frydenshuta (kropek 13) nagrodę III.

## Okręg XI (strzelecki).

| Nr. | Gniazdo | ćwicz. wspólne druhów | | ćwicz. lancami | | ćwicz. maczugą | | ćwicz. specyalne okręgu | | Ilość zast. na przyrz. | Ilość zawodników | ćwicz. wspólne druhin obręczą | | ćwicz. specyalne druhin wywijadł. | | ćwicz. młodz. | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło |
| 1 | Strzelce | 15 | 2 | 5 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 2 | Rozmierz | 12 | 1 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 3 | Imielnica | 15 | 4 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 4 | Zawadzkie | 30 | 8 | 5 | — | — | - | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — |
| 5 | Kamień | 10 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 6 | Łaziska | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 7 | W. Staniszcze | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 8 | Opole | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 9 | Zandowice | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 10 | Osiek | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 11 | Grodzisko | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 12 | Krosznica | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 13 | Baruty (Liebenhain) | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 14 | Kolonowska | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | 82 | 15 | 10 | — | — | — | — | — | 1 | — | — | — | — | — | — | — |

Które gniazda nie brały udziału? Kamień, Łaziska, W. Staniszcze, Opole, Żandowice, Osiek, Grodzisko, Krosznica, Baruty, Kolonowska.

Jakie powody? Gniazda zbyt młode i niedostatecznie wyćwiczone.

Zachowanie się drużyny dobre.

*Henryk Wojcik,* Rozmierz, prezes okręgowy. *Jan Dziwior,* naczelnik okręgowy.

B. Pięciobój — oddział druhów młodszych:

Z 5-ciu zadowników otrzymał druh Wieczorek Bytom (kropek $31^{3}/_{4}$) nagrodę I. i druh Brol Konstantyn Karb (kropek $23^{1}/_{2}$) nagrodę II.

C. Trójboj — oddział druhiń: Stanęło do zawodów 52 druhiń. Z tych otrzymały nagrody druhinie: Sikorówna Rozalja, Orzegów (kropek $19^{1}/_{2}$) nagrodę I.; Szczerbówna Helena, Frydenshuta (kropek 17) nagrodę II., Adamczykówna Gertruda, Piekary (kropek $16^{1}/_{2}$) nagrodę III i Sudłówna Barbara Łagiewniki (kropek $16^{1}/_{2}$) także nagrodę III.

Czołem! Józef Kałdonek.
N. O. I. i przewodniczący grona sędziów.

———

Na zlocie okręgu IV. (gliwickiego) w dniu 19. września rb. w Gliwicach.

A. Pięciobój (druhów:)

Z 14 zawodników osięgnął druh Mitas Bonifacy Zerniki, kropek 32. Otrzymał list pochwalny.

**B. Bieg rozstawny na 400 mtr.**

Gniazdo Gliwice ($52^{1}/_{5}$ sek.) otrzymało nagrodę wędrowną okręgową

Czołem! St. Mastalerz N. O. IV.

———

Na zlocie okręgu VI. (mysłowickiego) dnia 12. września rb w Szopienicach.

Klasa I:

Nagrody otrzymali druhowie: Habryka Piotr, Rożdzień-Szopienice (kropek $26^{1}/_{2}$) nagr. I., Korus Józef, Brzezinka (kropek $24^{1}/_{4}$) nagrodę II.; Marzec Emanuel, Rożdzień-Szopienice (kropek 20) nagrodę III.

Klasa II.

Druh Sliwa Piotr Janów (kropek $24^{1}/_{2}$ otrzymał nagrodę I, druh Szyja Szymon, **Janów** (kropek $23^{3}/_{4}$) nagrodę II., druh Kuc Franciszek,

## Okręg XII (raciborski).

| Nr. | Gniazdo | ćwicz. wspólne druhów | | ćwicz. lancami | | ćwicz. maczugą | | ćwicz. specyalne okręgu | | Ilość zast. na przyrz. | Ilość zawodników | ćwicz. wspólne druhin obręczą | | ćwicz. specyalne druhin wywijadł. | | ćwicz. młodz. | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | | | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło | zgłoszono | stanęło |
| 1 | Racibórz | 10 | 10 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |
| 2 | Kuźnia Raciborska | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 3 | Gorzyczki | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 4 | Rogowy | | | | | | | | | | | | | | | | |
| 5 | Lubomia | | | | | | | | | | | | | | | | |
| | | 10 | 10 | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — | — |

Które gniazda nie brały udziału? Kuźnia Raciborska, Gorzyczki, Rogowy, Lubomia.
Jakie powody? Dopiero nowo założone i jeszcze nie wyćwiczone.
Zachowanie się drużyny dobre.

*Antoni Rostek,* Racibórz, prezes okręgowy. *Józef Larysz,* naczelnik okręgowy.

Powyższe zestawienie okręgów i gniazd przedstawia dokładny obraz udziału na I. Zlocie Dzielnicowym.

*Józef Dreyza,* naczelnik dzielnicowy.

---

Rożdzień - Szopienice (kropek $21^1/_4$) nagrodę III. Czołem!

August Mazur Nacz. Okr. VI.

---

Na zlocie okręgu VII. (tarnogórskiego) dnia 24. października rb. w Tarnowskich Górach.

A. Pięciobój (druhów):

W zawodach brało udział druh. 16. Z tych osiągnęli druhowie: Markewka Paweł, Stare Chechło, kropek 33, otrzymał I. nagrodę; Opara Józef, Nakło, kropek 29, nagrodę II. i Zgorzelski, Kozłowagóra, kropek 27, nagrodę III.

B. Trójbój (oddział młodzieży):

Z 18 zawodników otrzymali druhowie: Stypa, Radzionków, kropek $23^3/_4$ nagrodę I., Konieczny Karol, Kozłowagóra, kropek $25^1/_2$ nagr II. i Hajda, Radzionków, kropek $24^1/_4$ nagrodę III.

C. Trójbój (oddział żeński:)

Udział druhiń: 19. Z tych otrzymały druhinie: Markewkówna G. Stare Chechło, kropek $21^1/_4$, nagrodę I., Moczygębówna M., Radzionków, kropek $19^3/_4$, nagrodę II.; Horzelówna Julja, Radzionków, kropek $17^1/_2$, nagrodę III. i Markewkówna M, Stare Chechło, kropek $17^1/_2$, nagrodę III. Czołem!

Paweł Pietryga, Nacz. Okr. VII.

---

Na zlocie okręgu X. (mikołowskiego) w dniu 24. października rb. w Goczałkowicach.

Pięciobój (druhów):

Z 14 zawodników otrzymali nagrody druhowie: Franciszek Stacha, Podlesie, kropek 23, nagrodę I., Franciszek Marniok, Kostuchna, kropek $14^1/_2$, nagrodę II. i Franciszek Domagała, Podlesie, kropek $12^1/_2$, nagr. III. Czołem! Józef Wesoły, Nacz. Okr. X.

---

Na zlocie okręgu XI. (strzeleckiego) dnia 10. października rb. w Mokrołonach.

A. Pięciobój (druhów):

W zawodach brało udział 12 druhów. Z tych otrzymali nagrodę druhowie: Karol Bogdoł, Zawadzkie, kropek 22, nagrodę I., Beldzik Feliks, Zawadzkie, kropek $21^1/_2$, nagrodę II. i Lacheta

T o m a s z, Zawadzkie, kropek $20^{1}/_{2}$ nagrodę III.

B. C z w ó r b ó j (druhów):

Z 6 zawodników otrzymał druh J ó z e f B o m b e l k a, Zandowice, kropek 16, nagrodę I. i druh Z y ł k a P i o t r, Zandowice, kropek 15, nagrodę II.

Czołem! D z i w i o r J a n, Nacz. Okr. XI.

## I. Zlot Okręgu XI. (strzeleckiego).

Wspaniały zlot urządził w niedzielę, dnia 10-go października rb. jeden z najmłodszych okręgów — Okręg XI. Na wzorowo urządzonem boisku w Mokrołonach pod Strzelcami rozpoczęły się po koncercie publiczne występy drużyny sokolej, którą z wielkim trudem i poświęceniem wychował i wyuczył naczelnik okręgu tegóż. druh Jan Dziwior. Punktualnie o godz. 3 po południu otworzył zlot prezes okręgowy, druh Wójcik z Rozmierki, witając zebrane tłumy publiczności z całego powiatu i delegacje różnych towarzystw i komitetów. Po odczytaniu telegramu, nadesłanego przez naczelnika dzielnicowego, druha Dreyzy, który z powodu choroby nie mógł przybyć na zlot, wystąpiło gniazdo Zandowice contra gniazdu Gliwice w grze w pięstówkę. w której Zandowice zdobyły nad Gliwicami przewagę kropkami 15:3. Następnie 9 druhów popisywało się specjalnemi ćwiczeniami lancą, poczem 160 druhów przećwiczyło bardzo zgrabnie 5 obrazów wolnych ćwiczeń. Po skończonych wolnych ćwiczeniach przemówił do zgromadzonej drużyny sekretarz dzielnicowy, druh Świder, witając ją na pierwszym zlocie tak młodego okręgu. Nastąpiły ćwiczenia na sprzętach, które w podziw wprawiały zebraną publiczność, poczem 120 druhin wystąpiło z ćwiczeniami obręczą, z których 5 obrazów wypadło znakomicie. Tak nazwany »taniec góralski«, ćwiczenia ciupagami, wypadły wspaniale a 5 obrazów ćwiczeń kilofami, w których brało udział 120 druhów, tak się spodobały widzom, że na silne ich wołanie i niemilknące oklaski przećwiczono dwa razy wszystkie 5 obrazów. Okazałe ćwiczenia lancą 90 druhów zakończyły występy, po których nastąpił wymarsz całego Sokolstwa na boisko, ogłoszenie zwycięzców w zawodach rannych i zamknięcie zlotu przemówieniem druha Świdra i druha Wójcika.

Uznanie należy się Wydziałowi Okręgu XI. a przedewszystkiem naczelnikowi drh. Dziwiorowi za wspaniale urządzony pierwszy ten zlot. Okręg strzelecki pokazał, że gdzie chęć do pracy i znajomość celów sokolich, tam też i praca nie na marne.

»C z o ł e m« druhom i druhinom z Okręgu XI.

S f i n k s.

## I. Zlot Okręgu IX. (lublinieckiego).

W niedzielę, dnia 24-go października r. b. odbył Okręg IX. swój zlot w Koszęcinie. Do południa odbyły się zawody, po południu o godzinie 2-giej rozpoczęły się popisy publiczne. Po skończonych ćwiczeniach wolnych, w których brało udział 90 druhów, przemówił do zgromadzonej drużyny i publiczności prezes okręgowy drh. Rzeźniczek z Lublińca, otwierając pierwszy ten zlot na ziemi lublinieckiej. Po nim przemówił drh. Polak, członek Wydziału Dzielnicowego, poczem nastąpiły kolejno: ćwiczenia druhiń wywijadłem, druhów kilofem, druhiń obręczą, piramidy przez druhów, różne gry towarzyskie, a ćwiczenia druhów lancą i defilada zakończyły pamiętny ów zlot.

Wydział okręgu IX. w krótkim czasie zdołał zespolić i zjednoczyć świeże siły sokole, a zlot ten, chociaż co prawda w skromnych rozmiarach urządzony, był pięknym egzaminem dorobku sokolego w Lublinieckiem. Bo nie liczba stanowi w „Sokole" przyszłość, lecz wartość i jakość drużyny i ich ćwiczeń. A z drużyny swej i z ćwiczeń zlotowych może być Wydział Okręgu IX. zadowolony. *Sfinks.*

# Wskazówki pierwszej pomocy
## przy nieszczęśliwych wypadkach.

§ 1. Celem udzielania pierwszej pomocy w razie wypadków nieszczęśliwych znajdować się musi w szatni apteczka w osobnej szafce.

§ 2. Apteczka powinna zawierać przynajmniej: eterowe krople walerianowe, krople Hoffmanna, amoniak, krople makowca (tr. opii spl.), wyskok (Alcohol dil.), Sublimat w pastylkach Prof. Angerera, eter siarczany, benzynę, jodynę, watę zwyczajną i odtłuszczaną sterylizowaną, gazę sterylizowaną, 10 opasek muślinowych i mączkowych, 4 chustki trójkątne płócienne (mitela), kilka ręczników czystych i sterylizowanych i mniejszych chustek, wiory szewskie i szyny druciane, nożyczki większe i mniejsze, agrawki, 2 gumowe opaski.

§ 3. Z łona ćwiczących należy wybrać przynajmniej 6, którzy muszą odbyć choć krótki kurs dawania pomocy w razie wypadku. Z pośród nich należy wybrać kierownika akcji ratunkowej, który ma równocześnie klucz do apteczki.

§ 4. W każdym poważniejszym wypadku trzeba przywołać lekarza.

§ 5. Zanim lekarz przybędzie, oddział samarytański postępuje w poszczególnych wypadkach wedle reguł:

§ 6. Skaleczenie bez krwawienia zewnętrznego.

a) Stłuczenie skóry i miękkich części ciała (poznać po nabrzmieniu bolesnem lub sińcu na miejscu uderzenia). Robi się zimne okłady ręcznikami; stłuczoną kończynę, górną zawie-

sza się na miteli, dolną układa się lekko uniesioną.

b) Złamanie kości (poznać po poruszalności w miejscu, gdzie nie ma stawu, po wielkiej bolesności przy poruszeniu danej kości, po skrzywieniu zwykle prostej kości, po zgrubieniu w takowej i zsinieniu, po trzeszczeniu przy poruszeniu kością). Robi się zimny okład, kładzie się przynajmniej z dwóch stron wiory szewskie lub układa daną kość na szynie wywatowanej i przywija opaskę muślinową lub wilgotną mączkowaną. W razie złamania jakiejś kości górnej kończyny zawiesza się ją na miteli i odprowadza do lekarza, przy złamaniu kości dolnej, kończyny trzeba chorego przewieść do domu lub szpitala.

Przy wszelkich złamaniach należy części odzieży porozpruwać.

Jeżeli przy złamaniu kości równocześnie skaleczona skóra lub przebita, należy nałożyć na ranę sterylizowanej gazy, kość złamaną owinąć we watę i na szynie przymocować.

c) Wywichnięcie (wysunięcie kości ze stawu poznać po zmienionej konfiguracyi stawu i po tem, że nie można wykonywać ruchów zwyczajnych; kość wraca elastycznie do tej samej zawsze pozycji). Nie należy „naprawiać“, tylko trzeba koniecznie lekarza zaraz zawołać.

§ 7. Skaleczenie skóry i miękkich części ciała (ukłócia, przecięcia i t. d.)

Tym skaleczeniom towarzyszy prawie zawsze krwawienie.

Należy uważać na dwie rzeczy: 1) ażeby zatamować krew, 2) ażeby nie dopuścić do zanieczyszczenia rany; nieczystość usunąć.

a) Mniejsze krwawienia ustępują przy energicznem podniesieniu pionowem krwawiącej części ciała lub przez nacisk ręki lub palca za pomocą sterylizowanej gazy lub waty i silne przymocowanie tejże opaską.

b) przy większych krwawieniach należy również krwawiącą część ciała podnieść, i mianowicie, jeżeli krew tryska rytmicznie, należy przewiązać kończynę opaską gumową pomiędzy raną a sercem tak silnie, że pulsu wyczuć nie można. Krwawienie w tej chwili ustępuje. Opaska tu nie może dłużej leżeć jak 2. godziny, bo może nastąpić gangrena. — Zamiast gumowej opaski można wziąć szelki.

c) Ażeby uchronić ranę od zanieczyszczenia, nie należy rany niczem poruszać, nawet nie wymywać, tylko kładzie się sterylizowaną gazę lub watę na ranę i oczyszcza się całe otoczenie rany benzyną lub eterem i okowitą, potem kładzie się opaskę i idzie się do lekarza. W razie mniejszych ran można pozwolić na maczanie w gorącej wodzie z mydłem i sodą i przyłożyć okład z okowitą.

§ 8. Przy wszelkich skaleczeniach nie należy do chorego zbliżać się inaczej, jak tylko z dobrze umytemi w gorącej wodzie i okowicie rękoma.

§ 9. W razie przenoszenia chorego potrzebnych jest 3 ludzi, jeden zajmuje się dobrem uchwyceniem części skaleczonej, mianowicie, jeżeli rozchodzi się o nogę lub rękę, a dwóch unoszą chorego, stojąc zawsze po jednej i tej samej stronie chorego.

§ 10. Zemdlenie (wskutek nadmiernego wysiłku lub przestrachu). Chorego układa się na materacu lub ziemi, rozpina krępującą odzież, koszulkę i pasek. Głowa musi być nisko ułożona. Twarz popryskać zimną wodą.

Krótko przed zemdleniem pokrywa się twarz śmiertelną bladością, na czole widać krople potu. W tej chwili trzeba chorego podtrzymać, żeby nie upadł, i położyć na ziemi lub materacu.

§ 11. Utrata przytomności po spadnięciu z jakiego przyrządu, świadczy o wstrząśnieniu mózgowem, mianowicie jak przychodzą równocześnie albo zaraz potem wymioty. W takim razie trzeba choremu zrobić zimny okład na głowę — i przewieźć do domu lub lazaretu.

§ 12. Jeżeli przy utracie przytomności sączy krew z ucha lub nosa, rozchodzi się zwykle o pęknięcie lub złamanie czaszki. Postępuje się jak przy wstrząśnieniu. *Dr. Meisner, Poznań.*

**Wspomnienie pośmiertne.**

Członek „Sokoła“ tutejszego śp. druh

**Karol Barcion**

umarł dnia 2. listopada rb., licząc lat 41. Jako dobry Sokół brał udział szeroki w życiu narodowem, był radnym gminnym i członkiem rady załogowej. Był żonaty i pozostawił po sobie 9-cioro małoletnich dzieci.

Cześć jego pamięci!

„Sokół“ w Bobrku.

**Sokoli! Uczmy się czytać i pisać po polsku, żeby Ojczyzna miała z nas nie tylko silnych i zdrowych ludzi, ale także i pożytecznych obywateli!**

Nakładem Związku Sokołów Polskich Dzielnicy Śląskiej, reprezentowanej przez Wydział Dzielnicowy. — Redaktor odpowiedzialny: A. Świder z Lipin G.-Śl. — Drukiem „Katolika“, spółki wydawniczej z ogr. odpow. w Bytomiu G.-Śl.